

به نام خدا

انواع سوالات از تاریخ ۳ پایه دوازدهم ادبی

درس ۱

تاریخ نگاری و آشنایی با گونه های منابع دوره معاصر

سوالات ص یا غ

- ۱- بی توجهی به سنجش و نقد منابع یکی از ویژگی های برجسته تاریخ نگاری سنتی است.
- ۲- میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان مشهور زمان فتحعلی شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است.

سوالات جور کردنی

۱- هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با کلمات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

الف. حقایق الاخبار ناصری

۱. ناظم الاسلام کرمانی

ب. تاریخ ذوالقرنین

۲. میرزا قلی هدایت

ج. تاریخ گیتی گشا

۳. اعتماد السلطنه

د. تاریخ بیداری ایرانیان

۴. خاوری شیرازی

ه. صدرالتواریخ

۵. محمد جعفر خورموجی

۶. محمد صادق موسوی

۲- هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

الف. وی در دوره قاجار در کتاب خود امیر کبیر را ستود.

۱. میرزا محمد صادق موسوی

ب. اولین مورخی که واقعیت قتل امیر کبیر را بازتاب داده است.

۲. ناظم الاسلام

ج. وی در دوره قاجار به ساده نویسی، حقیقت نویسی و مختصر نویسی علاقه نشان داد.

۳. اعتماد السلطنه

د. تاریخ زندگی را با اسلوبی مصنوع و دشوار و با تملق گویی نوشت.

۴. خاوری شیرازی

۵. خورموجی

سوالات چهار گزینه ای:

- ۱- مورخ دربار نادر شاه چه کسی بود؟
 الف. لسان الملک سپهر ب. میرزا مهدی خان استرآبادی ج. عبدالرزاق دنبلی د. میرزا محمد صادق موسوی
- ۲- کدام کتاب با اسلوبی مصنوع به همراه تملق در تاریخ زندیه نگارش یافته است؟
 الف. دره نادره ب. افضل التواریخ ج. تاریخ گیتی گشا د. ناسخ التواریخ
- ۳- محمد حسن خان اعتمادالسلطنه به ریاست کدام مرکز زیر منصوب شد؟
 الف. دارالفنون ب. دارالطباعة دولتی ج. موسسه روزنامه نگاری د. دارالترجمه همایونی
- ۴- نویسنده تاریخ ذوالقرنین کیست و مورخ مشهور زمان کدام شاه قاجار می باشد؟
 الف. خاوری شیرازی - فتحعلی شاه ب. محمد بخاری - فتحعلی شاه
 ج. جعفر خورموجی - محمد شاه د. لسان الملک سپهر - ناصرالدین شاه
- ۵- این جمله از کدام مورخ زیر است: «تاریخ نگار را هم لازم است که راست گفتاری پیشه کند..... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند...»
 الف. خورموجی ب. بیهقی ج. خاوری د. کسروی
- ۶- چه کسی با آگاهی از تاریخ نگاری اروپایی گام های بلندی در زمینه تاریخ نویسی عصر قاجار برداشت؟
 الف. خورموجی ب. اعتمادالسلطنه ج. خاوری د. ناظم الاسلام
- ۷- کدام مورد بیانگر بینش در تاریخ نگاری نوین است؟
 الف. تاکید بر منابع علمی ب. بررسی فتوحات شاهان و سلاطین ج. همه جانبه نگری د. تاکید بر اسناد
- ۸- اولین رویدادی که بر بینش مورخان ایرانی تاثیر عمیقی گذاشت کدام بود؟
 الف. انقلاب اسلامی ب. جنبش ملی شدن نفت ج. جنگ جهانی اول و دوم د. انقلاب مشروطه
- ۹- کدام کتاب زیر ضمن توجه به مردم، نقش طبقات گوناگون اجتماعی را در انقلاب مشروطیت به روشنی نشان داده است؟
 الف. تاریخ بیداری ایرانیان ب. حقایق الاخبار ج. صدرالتواریخ د. تاریخ گیتی گشا
- ۱۰- منظور از تراجم و تذکره ها چه کتابی است؟

الف. زندگی نامه ب. سفرنامه ج. خاطرات د. نشریات

۱۱- متون فقهی، مجله و گزارش اقتصادی به ترتیب جز کدام دسته از منابع تاریخ نگاری دوره معاصر می باشد؟

الف. کتاب، نشریات، اسناد ب. خاطرات، تذکره، منابع آرشیوی

ج. زندگی نامه علما، نشریات، کتاب د. کتاب، منابع آرشیوی، اسناد

۱۲- از کدامیک از پادشاهان قاجار سفرنامه های متعددی برجا مانده است؟

الف. فتحعلی شاه و محمد شاه ب. ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه

ج. مظفرالدین شاه و محمد علی شاه د. ناصرالدین شاه و محمد علی شاه

سوالات تکمیلی

۱- شیوه تاریخ نگاری افشاریه و زندیه استمرار تاریخ نویسی دوره.....بود.

۲- بی توجهی به علل و نتایج رویدادها از ویژگی های تاریخ نگاری.....است.

۳- تاریخ گیتی گشا و جهانگشای نادری به ترتیب در تاریخ عصر حکومتهایو.....نگاشته شده است.

۴- از زمان ولیعهدی.....ترجمه آثار اروپایی آغاز شد.

۵- یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف نویسی،.....مورخ مشهور دوره فتحعلی شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است.

۶- نخستین مورخی که واقعیت قتل امیر کبیر را بازتاب داده است.....نام دارد.

۷- نماینده شاخص تاریخ نگاری جدید در عصر قاجار.....است.

۸- نشریه به عنوان رسانه گروهی در دوره حکومت.....به ایران راه یافت.

۹- اولین روزنامه در ایران با عنوان کاغذ اخبار توسط.....در تهران منتشر شد.

سوالات تشریحی

۱. برجسته ترین ویژگی های تاریخ نگاری سنتی را شرح دهید.

۲. میرزا مهدی خان استرآبادی کیست؟ دو اثر از وی نام ببرید.

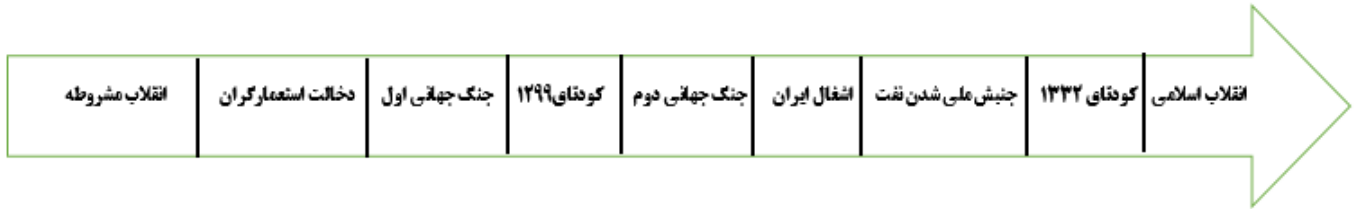
۳. چهار ویژگی تاریخ نگاری دره نادره اثر میرزا مهدی خان استرآبادی را بنویسید.

۴. تاریخ نگاری سنتی را با تاریخ نگاری نوین با هم مقایسه کنید.

۵. چه عواملی زمینه ساز پیدایش تاریخ نگاری جدید در ایران شد؟ یا چه عواملی زمینه تحول اساسی و عمیق در تاریخ نگاری سنتی ایران ایجاد کرد؟
۶. جنگ های ایران و روس چگونه زمینه ساز تحول در تاریخ نگاری ایران شد؟
۷. ترجمه آثار اروپائیان با تاسیس چه مراکزی و در زمان کدام پادشاه قاجار گسترش یافت؟
۸. محمد حسن خان اعتمادالسلطنه که بود؟
۹. ترجمه چه نقشی در تحول تاریخ نگاری داشت؟
۱۰. چه کسانی اولین منتقدان به تاریخ نگاری سنتی هستند؟ آنان را نام برده و در مورد آثار و دیدگاههای آنان توضیح دهید.
۱۱. این جمله از کیست و منظور وی از بیان چنین مسئله ای در انتقاد به چیست؟ در یک سطر توضیح دهید.
۱۲. «تاریخ نگار را هم لازم است که راست گفتاری پیشه کند.....فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند...»
۱۳. منظور از «حکمت تاریخی» چیست و چه کسی آن را مطرح کرد؟
۱۴. آخوند زاده و آقاخان کرمانی در زمینه تاریخ نگاری جدید چه دیدگاهی داشتند؟
۱۵. فتحعلی آخوند زاده به چه دلایلی شیوه تاریخ نگاری رضا قلی خان هدایت را مورد انتقاد قرارداد؟
۱۶. روش و بینش تاریخ نگاری جدید را توضیح دهید.
۱۷. تاریخ نگاران جدید از نتایج تحقیقات کدام علوم در مطالعه تاریخ بهره مند می شوند؟
۱۸. چه عواملی در دوره معاصر به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی در تاریخ کمک شایانی کرد؟
۱۹. چه عواملی در ارتقای روش تاریخ نگاری جدید در ایران تاثیر بسزایی داشت؟
۲۰. اساس کار تاریخ نگاری سنتی بر چه اساسی است؟ و در تاریخ نگاری نوین چه مواردی مورد بررسی قرار می گیرد؟
۲۱. گونه های منابع تاریخی دوره معاصر به چهار دسته تقسیم می شود آنها را نام برده شرح دهید.
۲۲. خاطرات و سفرنامه ها را باهم مقایسه کنید. چه وجوه اشتراکی دارند؟
۲۳. سفرنامه ها از چه جهت در تاریخ اهمیت دارند و حاوی چه اطلاعاتی هستند؟
۲۴. در مورد ناظم الاسلام کرمانی چه می دانید؟
۲۵. چرا در دوره قاجار برخی از نشریات خارج از ایران چاپ می شد؟
۲۶. امیرکبیر به چه منظوری روزنامه وقایع اتفاقیه را چاپ کرد و بعدا این روزنامه با چه نامی تغییر یافت؟
۲۷. اولین و دومین روزنامه در ایران با چه عناوینی و توسط چه کسانی به چاپ رسید؟
۲۸. نشریات چگونه در تاریخ نگاری حائز اهمیت هستند؟
۲۹. اسناد و منابع آرشیوی شامل چه منابعی هستند؟ آنها را نام ببرید.
۳۰. آرشیو به چه مکانی گفته می شود؟ و علت تشکیل آن چیست؟
۳۱. اسناد حاوی چه اطلاعاتی هستند؟
۳۲. بینش تاریخ نگاری نوین ایران بر چه محورهایی استوار بود؟
۳۳. نقش اسناد آرشیوی را در مطالعات تاریخ معاصر ایران ارزیابی کنید.

۳۴. شش مورد از وقایعی که بر بینش مورخان ایرانی تاثیر عمیقی گذاشت را روی خط زمان زیر ترسیم کنید.

پاسخ

پرسش های نمونه

۱. ویژگی های تاریخ نویسی سنتی ایران چه بود؟
۲. زمینه های پیدایش تاریخ نگاری نوین ایران چگونه فراهم شد؟
۳. ویژگی های روش تاریخ نگاری نوین و تفاوت آن با روش تاریخ نگاری سنتی را توضیح دهید.
۴. بینش تاریخ نگاری نوین ایران بر چه محورهایی استوار بود؟
۵. نقش اسناد آرشیوی را در مطالعات تاریخ معاصر ایران ارزیابی کنید.

درس ۲

ایران و جهان در آستانه دوره معاصر

بخش اول: ایران

سوالات ص و غ

۱. عادل شاه و ابراهیم شاه دو تن از جانشینان نادر افشار بودند.
۲. آخرین فرمانروای زند فتحعلی خان زند نام داشت.
۳. مرمت آرامگاه سعدی و حافظ در دوره کریم خان زند صورت گرفت.

سوالات جور کردنی

۱. هرکدام از کلمات سمت چپ اگر با کلمات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

- الف. از سران ایل بختیاری
 ۱. محمد حسن خان
- ب. از جانشینان نادر
 ۲. کریم خان
- ج. رئیس ایل قاجار
 ۳. تهماسب قلی
- د. از سران ایل زند
 ۴. ابوالفتح خان
۵. ابراهیم شاه

۲. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با کلمات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

- الف. از شاعران سبک خراسانی
 ۱. کاخ خورشید
- ب. از بناهای دوره افشاریه
 ۲. صائب تبریزی
۳. حافظ
۴. حمام وکیل

سوالات چهار گزینه ای:

۱. بعد از سقوط صفویه بخش هایی از شمال و غرب ایران توسط کدام کشورها اشغال شد؟
 الف. روسیه و هند ب. انگلیسی و روسیه ج. روسیه و عثمانی د. انگلیس و عثمانی
۲. حکومت شاهرخ افشار توسط چه کسی از میان برداشته شد؟
 الف. کریم خان زند ب. محمدحسن خان قاجار ج. عادل شاه د. آقامحمدخان قاجار
۳. وی از پذیرفتن عنوان شاه امتناع کرد و خود را وکیل مردم یا وکیل الرعایا نامید.
 الف. فتحعلی خان زند ب. کریم خان زند ج. فتحعلی خان قاجار د. عادل خان
۴. چه عاملی در دوره نادر نابسامانی اقتصادی را تشدید کرد؟
 الف. جنگ های داخلی ب. جنگ های خارجی ج. حملات عثمانی د. مالیات های سنگین
۵. شاعران نهضت بازگشت ادبی یا سبک اصفهانی بیشتر به سبک.....شعر می سرودند.
 الف. سبک عراقی ب. سبک خراسانی ج. سبک هندی د. سبک سعدی

۶. کدام بنا مربوط به دوره کریم خان زند می باشد؟

الف. کاخ خورشید ب. کلات ج. شمس العماره د. باغ دلگشا

۷. مکتب نقاشی شیراز از چه دوره ای شکل گرفت؟

الف. زندیه ب. افشاریه ج. مغولان د. صفویه

۸. دوره شکل گیری و اوج رونق مکتب نقاشی شیراز به ترتیب در چه دوره هایی است؟

الف. مغول - زندیه ب. زندیه - مغول ج. صفویه - زندیه د. افشاریه - زندیه

سوالات تکمیلی

۱. بعد از سقوط صفویه سرداری از ایل به نام نادر اسب خود را برای نجات ایران زین کرد.
۲. به دنبال تسلط افغانها بر اصفهان و قتل شاه سلطان حسین، نادر از ایل افشار و از ایل قاجار به تهماسب فرزند شاه سلطان حسین صفوی پیوستند.
۳. بعد از مرگ نادر قلمرو حکومت وی محدود به شهر شد.
۴. کریم خان زند برای کسب قدرت اتحادی با دوتن از سرداران ایل برقرار کرد.
۵. لطفعلی خان زند به دلیل غرور، اشتباهات نظامی و روی گردانی بزرگان دربارش به ویژه از آقا محمد خان قاجار شکست خورد.
۶. شیوه اداره ایالات، ولایات، شهرها و روستاها در عصر افشاریه و زندیه همانند دوره بود.
۷. در دوره کریم خان زند دو شهر و به مراکز مهم تجارت داخلی و خارجی تبدیل شدند.
۸. بعد از سقوط صفویه در زمان حکومت آرامش و ثبات نسبی ایجاد شد و فعالیت های علمی و آموزشی کمی رونق گرفت. چهار شاعر سبک خراسانی را نام ببرید.
۹. نوعی از بناها با کاربرد تفریحی در دوره زند گسترش یافت که به معروف بود.

سوالات تشریحی

۱. فروپاشی صفویه و سقوط اصفهان چه پیامدی داشت و چرا افغانها نتوانستند حاکمیت مقتدری تشکیل بدهند؟
۲. چرا در عصر صفویه بخشی از ایل افشار به نواحی شمال مرزهای خراسان کوچانده شد؟
۳. اقدامات نادر را از زمانی که در رکاب تهماسب دوم بود تا زمان مرگ، روی خط زمان ترسیم کنید.

پاسخ

صرف خراسان	اخراج افغانها	بیرون راندن عثمانی (وروس)	خلع تماسب	تشکیل شورای دشت مغان	تلاش برای رفع اختلاف مذهبی با عثمانی	نبرد گرناال	سرگوب شورش در خراسان
------------	---------------	---------------------------	-----------	----------------------	--------------------------------------	-------------	----------------------

۴. اقدامات نادر را فهرست وار بنویسید.
۵. شورای دشت مغان به دعوت چه کسی و با حضور چه کسانی تشکیل شد؟
۶. شرایط نادر برای پذیرش سلطنت در شورای مغان چه بود؟
۷. چرا تلاش نادر برای حل اختلاف مذهبی با عثمانی به نتیجه نرسید؟
۸. نادر چه نقشی در حفظ موجودیت کشور بعد از سقوط صفویه داشت و عوامل ناکامی وی در ایجاد ثبات پایدار چه بود؟
۹. چرا نادر شاه افشار برای ایجاد ثبات و امنیت پایدار در ایران توفیقی نیافت؟
۱۰. با مرگ نادرشاه چه کسانی در عرصه رقابت پدیدار شدند و نهایتاً جانشینان نادر چه کسانی بودند؟
۱۱. چهار تن از سرداران و سران ایلات و طایفه هایی که بعد از مرگ نادر مدعی قدرت بودند نام ببرید.
۱۲. کریم خان زند که بود و برای کسب قدرت چه اقداماتی انجام داد؟
۱۳. چرا در تاریخ نام ونشان نیکی از کریم خان بر جامانده است؟
۱۴. چهار مورد از خصوصیات اخلاقی کریم خان زند که موجب شده نام نیکی از وی بر جا بماند را برشمرد.
۱۵. کریم خان زند و نادر شاه هر کدام چه شهرهایی را به عنوان مرکز حکومت و خزاین خود برگزیدند؟
۱۶. وضعیت ایران را بعد از مرگ نادر شاه افشار و بعد از مرگ کریم خان زند با هم مقایسه کرده، نقاط مشترک و تفاوت ها را نیز بنویسید.
۱۷. نتایج کشمکش ها و آشوب های جانشینان کریم خان زند چه بود؟
۱۸. چرا لطفعلی خان زند با وجود شجاعت و لیاقت نتوانست سلسله زند را حفظ کند؟
۱۹. آقامحمد خان قاجار به عمر کدام حکومت های ایران خاتمه داد؟
۲۰. ویژگی های مثبت و منفی دو حکومت افشاریه و زندیه را در تاریخ سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران با هم مقایسه کنید.
۲۱. روابط خارجی ایران را از نظر سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی در دو دوره افشاریه و زندیه مورد بررسی قرار دهید.
۲۲. دردوره نادر شاه افشار جان التون انگلیسی به چه منظور استخدام شد؟
۲۳. چرا نظام اداری و سیاسی ایران در دوره افشاریه و زندیه اعتبار و قوت سابق را نداشت. در این مورد توضیح کامل دهید.
۲۴. وضعیت اقتصاد، تجارت و کشاورزی ایران در دو دوره افشاریه و زندیه را مورد بررسی قرار دهید.
۲۵. چرا بعد از سقوط صفویه اقتصاد و کشاورزی ایران دچار رکود شد؟

۲۶. در دوره افشاریه علت کاهش شدید نیروی انسانی در بخش کشاورزی چه بود؟
۲۷. عوامل موثر در رونق اقتصادی دوره کریم خان زند را نام ببرید.
۲۸. با سقوط صفویه علم و حوزه های علمیه به چه وضعیتی دچار شد؟
۲۹. چه عواملی در دوره نادر و در دوره کریم خان زند به ترتیب موجب رونق معماری شد؟
۳۰. در دوره نادر در زمینه معماری چه اقداماتی صورت گرفت؟
۳۱. اقدامات عمرانی کریم خان زند در زمینه معماری چه بود؟
۳۲. در دوره کریم خان زند چه تحول بزرگی در عرصه نقاشی و نگارگری ایجاد شد؟
۳۳. سه نقاش برجسته سبک نقاشی شیراز را نام ببرید.
۳۴. هنر و معماری ایران در دو دوره افشاریه و زندیه را با هم مقایسه کنید.
۳۵. وضعیت سیاسی و نظامی ایران در دوران افشاریه و زندیه را با عصر صفویه مقایسه کنید
۳۶. قضاوت خود را در باره شخصیت نادر و نقش او در تاریخ ایران در ۵ سطر بیان کنید
۳۷. علل، آثار و نتایج ضعف و ناکارآمدی نظام اداری (دیوانسالاری) ایران در دوران افشاریه و زندیه را توضیح دهید .
۳۸. نقشه های تاریخی ایران در دوران نادرشاه و ایران در عصر زندیه را مقایسه و تفاوت های آنان را با ذکر دلیل بیان کنید.

قلمرو افشاریان (نادرشاه)

قلمرو زندیه

بخش دوم: جهان

سوالات ص و غ

۱. نخستین رئیس جمهور آمریکا جورج واشنگتن است.
۲. انقلاب فرانسه در آغاز منجر به برپایی نظام جمهوری شد.

سوالات جور کردنی

هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

- الف. در فرانسه چه کسی از اطاعت انسان از عقل و مبارزه با خرافات سخن می گفت. ۱. روسو
- ب. در فرانسه چه کسی از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می کرد. ۲. جان لاک
- ج. در فرانسه چه کسی تشکیل حکومت را حاصل یک قرارداد اجتماعی می شمرد. ۳. ولتر
- د. مونتسکیو ۴.

سوالات چهار گزینه ای:

۱. گورکانیان هند توسط چه کسی تاسیس شد؟
الف. تیمور گورکانی ب. محمد بابر ج. چنگیز مغول د. هولاکوخان
۲. استعمارگران چگونه بخش هایی از هند را تصرف کردند؟
الف. با حمله نظامی ب. با دامن زدن به اختلافات مذهبی-قومی
ج. با اخذ امتیازات تجاری و گمرکی د. با غارت وسیع سرزمین هند
۳. رقابت شدید استعمارگران در هند به پیروزی کدام کشور انجامید؟
الف. فرانسه ب. پرتغال ج. انگلستان د. هلند
۴. بعد از سرکوب شورش..... هندی، دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خود اعلام کرد.
الف. زنان ب. سربازان ج. روحانیون د. کشاورزان
۵. انگلستان در دوران حکومت چه کسی به قدرت اول جهان تبدیل شد؟
الف. چارلز یکم ب. جرج ششم ج. ملکه الیزابت د. ملکه ویکتوریا
۶. ملکه ویکتوریا چگونه توانست بر بخش های وسیعی از آفریقا، اقیانوسیه، آسیا و آمریکای شمالی دست یازد؟
الف. با حملات پی در پی نیروی زمینی ب. با اتکا بر نیروی دریایی قدرتمند
ج. از طریق پیوند های خانوادگی د. به کمک تبلیغات مذهبی و دینی
۷. در فرانسه چه کسی از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می کرد؟

الف. ولتر ب. روسو ج. مونتسکیو د. کانت

۸. مردم فرانسه در چه سالی و با حمله به کدام زندان انقلاب خویش را آغاز کردند؟

الف. ۱۷۸۹/ زندان باستیل ب. ۱۷۹۸/ ورسای

ج. ۱۸۹۷/ زندان باستیل د. ۱۷۸۸/ ورسای

۹. با انقلاب صنعتی نخستین تحول در چه صناعی ایجاد شد؟

الف. بافندگی و نساجی ب. حمل و نقل ج. کشاورزی د. تولیدات صنعتی

سوالات تکمیلی

۱. در قرن ۱۹ میلادی کشور..... لقب مرد بیمار اروپا گرفت.
۲. حکومت گورکانی در گسترش اسلام و زبان فارسی در..... نقش مهمی داشت.
۳. نخستین کشورهای استعمارگری که وارد هند شدند..... و..... بودند.
۴. استعمارگران با تاسیس شرکت های بزرگ تجاری با نام..... فعالیت استعماری خود را گسترش دادند.
۵. انقلاب در اصل یک اصطلاح..... بوده است.
۶. تنها رئیس جمهور انگلستان..... نام دارد.
۷. مردم آمریکا به رهبری..... وارد جنگ با انگلستان شدند و به استقلال رسیدند.
۸. روسو تشکیل حکومت را حاصل یک قرارداد اجتماعی می دانست و بر اهمیت..... تاکید می کرد.
۹. انقلاب فرانسه منجر به اعدام..... و همسرش ماری آنتوانت شد.
۱۰. انقلاب صنعتی با اختراع و تکمیل ماشین بخار در کشور..... آغاز شد.

سوالات تشریحی

۱. سه حکومت مسلمان در سده های هفدهم تا نوزدهم را نام برده، عمده ترین دلایل ضعف آنان را بنویسید.
۲. دولت عثمانی هم زمان با روی کار آمدن افشارها دورانی از ضعف را می گذراند.
۳. دولت عثمانی در قرن ۱۸ م. بر کدام بخش های جهان حکومت می کرد؟
۴. چه عواملی سبب اصلی ضعف عثمانی در قرن هیجدهم بود؟
۵. کدام کشورهای اروپایی و به چه علت و با چه بهانه ای در امور داخلی عثمانی دخالت می کردند؟
۶. چرا در قرن ۱۹ میلادی عثمانی لقب مرد بیمار اروپا گرفت. این مورد را تجزیه و تحلیل کنید.
۷. عوامل اصلی ضعف و انحطاط گورکانیان را ذکر کنید.
۸. در مورد کمپانی هند شرقی توضیح دهید.

۹. انقلاب از چه زمانی وارد فرهنگ سیاسی اروپاییان شد و به چه معناست.
۱۰. هدف اصلی غالب انقلاب های سیاسی چیست؟
۱۱. استعمار به چه معناست و چرا اروپاییان از این عنوان استفاده کردند؟
۱۲. در مورد انقلاب باشکوه در انگلستان توضیح دهید و بزرگترین دستاورد آنم را بنویسید.
۱۳. در قرن ۱۸ چه عاملی آمریکاییان را به سوی جنگ با انگلستان کشاند؟
۱۴. آمریکا چگونه قلموش را گسترش داد و به پیشرفت های وسیع رسید؟
۱۵. سه طبقه اجتماعی جامعه فرانسه در قرن ۱۸ را نام ببرید و در مورد آن ها توضیح دهید.
۱۶. طبقه ممتاز در فرانسه شامل چه کسانی بود و چه امتیازی داشتند؟
۱۷. طبقه متوسط در فرانسه غالباً از چه افرادی تشکیل می شد؟
۱۸. طبقه فقیر چه کسانی را عامل بدبختی و سیه روزی خود می دانستند؟
۱۹. در مورد کرامول و چارلز یکم توضیح دهید.
۲۰. سه تن از مشهورترین روشنفکران فرانسه در قرن ۱۸ را نام ببرید.
۲۱. دایره المعارف نویسان در تاریخ فرانسه به چه کسانی می گفتند؟
۲۲. دیدگاه ولتر در مورد روشنگری مردم چه بود؟
۲۳. چه عاملی نقش بزرگی در پیدایش انقلاب فرانسه داشت و کدام عوامل در فرانسه خشم مردم را برانگیخت و منجر به انقلاب شد؟
۲۴. چرا بعد از پیروزی انقلاب فرانسه کشورهای اروپایی به فرانسه حمله ور شدند؟
۲۵. ناپلئون بناپارت که بود؟
۲۶. انقلاب صنعتی یعنی چه و تا قبل از آن عامل اصلی تولید چه بود؟
۲۷. انقلاب صنعتی چه دگرگونی هایی در جهان ایجاد کرد؟
۲۸. دو پدیده اقتصادی- اجتماعی انقلاب صنعتی را نام ببرید.
۲۹. انقلاب صنعتی چه پیامدها و مشکلاتی را به وجود آورد؟
۳۰. پتر چگونه روسیه را به قدرت بزرگی تبدیل کرد و برنامه های وی برای قدرتمند شدن روسیه چه بود؟
۳۱. روسها به دنبال اجرای برنامه های پتر در کدام قسمت های جهان اقدامات نظامی انجام دادند؟
۳۲. به نظر شما انقلاب باشکوه انگلستان چه تأثیراتی بر اروپای قرن هجدهم گذاشت؟
۳۳. علل اجتماعی - سیاسی و فکری و فرهنگی انقلاب بزرگ فرانسه چه بود؟
۳۴. انقلاب صنعتی چه آثار و پیامدهایی داشت؟

پرسش های نمونه

۱. وضعیت سیاسی و نظامی ایران در دوران افشاریه و زندیه را با عصر صفویه مقایسه کنید.
۲. قضاوت خود را در باره شخصیت نادر و نقش او در تاریخ ایران در ۵ سطر بیان کنید.
۳. علل، آثار و نتایج ضعف و ناکارآمدی نظام اداری (دیوانسالاری) ایران در دوران افشاریه و زندیه را توضیح دهید.
۴. به نظر شما انقلاب شکوهمند انگلستان چه تأثیراتی بر اروپای قرن هجدهم گذاشت؟
۵. علل اجتماعی - سیاسی و فکری و فرهنگی انقلاب بزرگ فرانسه چه بود؟
۶. انقلاب صنعتی چه آثار و پیامدهایی داشت؟

درس ۳

سیاست و حکومت در عصر قاجار

((از آغاز تا پایان سلطنت ناصرالدین شاه))

سوالات ص و غ

۱. سال های نخست سلطنت فتحعلی شاه به مقابله با تهاجم نظامی و نفوذ سیاسی کشورهای اروپایی گذشت.
۲. آقامحمد خان قاجار به عمر دو حکومت افشار و زند خاتمه داد.
۳. بعد از فتحعلی شاه، محمد علی شاه به قدرت رسید.
۴. پس از مرگ محمدشاه، ولیعهد او مظفرالدین میرزا با درایت میرزا تقی خان فراهانی بر تخت شاهی نشست.
۵. در دوره قاجار زنان حرمسرا به همراه ندیمه ها و خدمتکاران نفوذ زیادی در دربار و بیرون از آن داشتند.
۶. والیان و حکام دوره قاجار با زیردستان خود منصفانه رفتار می کردند.
۷. کشور عثمانی یکی از مسیرهای آشنایی ایرانیان با پیشرفتهای اروپا و تحولات نظام جهانی بود.
۸. روسیه سرانجام با تحمیل معاهده پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد.
۹. محاکم شرع در دوره قاجار به تخلفات و جرایم سیاسی رسیدگی می کرد.

سوالات جور کردنی

۱. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

الف. دور اول جنگهای ایران و روس	۱. گلداسمیت
ب. جدایی خوارزم و ماوراءالنهر	۲. فین کنشتاین
ج. دور دوم جنگ های ایران و روس	۳. پاریس
د. جدایی مناطقی از سیستان و بلوچستان	۴. ترکمانچای
ه. عهدنامه ایران و فرانسه	۵. ارزنه الروم
و. قرارداد ایران و عثمانی	۶. آخال
	۷. گلستان

۲. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

الف. تربیت یافته قائم مقام	۱. حاج میرزا آقاسی
ب. معلم درویش مسلک محمد شاه	۲. میرزا تقی خان
ج. از هواداران ستم دیده سید جمال الدین اسد آبادی	۳. حاج ابراهیم کلانتر
	۴. میرزا رضا کرمانی

سوالات چهار گزینه ای:

۳. علت حضور آقا محمد خان در دربار کریم خان زند چه بود؟

الف. به جهت مشورت دادن به کریم خان	ب. به عنوان گروگان به سر می برد.
ج. چون برادرزاده همسر کریم خان بود.	د. آقا محمد خان در برپایی حکومت زند نقش داشت.

۴. بعد از عزل قائم مقام فراهانی چه کسی جانشین وی شد؟

الف. ابوالقاسم فراهانی	ب. میرزا تقی خان فراهانی	ج. حاج میرزا آقاسی	د. میرزا شفیع مازندرانی

۵. نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار محدود به چند وزارتخانه بود؟

الف. سه ب. دو ج. شش د. چهار

۶. پرسابقه ترین و گسترده ترین وزارتخانه های عصر قاجار به ریاست کدام مقام زیر بود؟

الف. مستوفی الممالک ب. منشی الممالک ج. معیر الممالک د. صدراعظم

۷. بریگاد قزاق در دوره کدام پادشاه قاجار تشکیل و به کدام کشور واگذار شد؟

الف. مظفرالدین شاه-روسیه ب. ناصرالدین شاه-فرانسه ج. مظفرالدین شاه-انگلیس د. ناصرالدین شاه-روسیه

۸. در زمان حکومت چه کسی روس ها گرجستان را تصرف کردند؟

الف. آقامحمد خان ب. نادرشاه ج. لطفعلی خان د. فتحعلی شاه

۹. دادن حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) به اتباع روسیه بر اساس کدام قرارداد زیر صورت گرفت؟

الف. ترکمانچای ب. گلستان ج. داریسی د. آخال

۱۰. علت توجه بیشتر انگلیسی ها به ایران، در دوره قاجار چه بود؟

الف. سلطه استعماری انگلستان بر هندوستان ب. تسلط بر بازارهای ایران و نفوذ تجاری

ج. همسایگی ایران با روسیه و رقابت شدید انگلستان د. مقابله با نفوذ نظامی روسیه در ایران

۱۱. خوارزم و بخشی از بلوچستان به ترتیب طی کدام قراردادها از ایران جدا شد؟

الف. پاریس - آخال ب. آخال - گلداسمیت ج. ترکمانچای - پاریس د. گلستان - ترکمانچای

۱۲. انگلیسی ها کدام مناطق را از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند؟

الف. ماوراءالنهر ب. مناطقی از سیستان ج. خوارزم د. آران

۱۳. در دوران سلطنت ناصرالدین شاه، انگلیسی ها در رقابتی تنگاتنگ با روسها، موفق به گرفتن کدام امتیازات زیر شدند؟

الف بانک استقراضی ب. بانک شاهنشاهی ج. شیلات شمال د. بریگاد قزاق

۱۴. کدام پیمان های زیر با انگلستان منعقد نشده است؟

الف. مجمل ب. مفصل ج. پاریس د. آخال

۱۵. ناپلئون برای ضربه زدن به انگلستان کدام کشور را تصرف کرد و در صدد حمله به کدام کشور برآمد؟

الف. مصر و ایران ب. مصر و سوئد ج. مصر و هند د. مصر و قبرس

۱۶. واگذاری امتیاز کاوش های باستان شناختی در دوره قاجار به کدام کشور اعطا شد؟

الف. روسیه ب. انگلیس ج. اسپانیا د. فرانسه

سوالات تکمیلی

۱۷. در دوران سلطنت نسبتاً طولانی فتحعلی شاه، حکومت قاجار از یک سو با تهاجم گسترده..... و از سوی دیگر با رقابت دولت های انگلستان و..... برای نفوذ سیاسی و اقتصادی در ایران مواجه شد.
۱۸. پس از مرگ آقامحمدخان، برادرزاده اش زمام امور را به دست گرفت.
۱۹. فتحعلی شاه پسرش را به ولایتعهدی برگزیده بود، اما مرگ زود هنگام این شاهزاده لایق موجب شد مقام ولایتعهدی به محمد میرزا، فرزند عباس میرزا برسد.
۲۰. محمد میرزا پس از مرگ فتحعلی شاه با تدابیر و با سرکوب چند تن از عموها و برادران خود که مدعی سلطنت بودند، به تخت پادشاهی نشست.
۲۱. در محاکم شرع..... به قضاوت می پرداختند.
۲۲. پس از مرگ محمدشاه، ولیعهد او ناصرالدین میرزا با درایت بر تخت شاهی نشست.
۲۳. ناصرالدین شاه جوان در آغاز سلطنتش، میرزا تقی خان را با لقب به مقام صدراعظمی برگزید.
۲۴. در دوران صدارت میرزا آقاسی، حکومت قاجار تحت نفوذ قدرتهای و..... قرار گرفت.
۲۵. در دوره قاجار اداره ایالت آذربایجان به مرکزیت شهر تبریز همواره به عهده..... بود.
۲۶. در دوران قاجار و در زمان حکومت..... تحت تأثیر مواجهه ایران با تمدن غربی وزارتخانه های دیگری نیز تشکیل شد.
۲۷. پرسابقه ترین و گسترده ترین وزارتخانه های عصر قاجار ، وزارت مالیه به ریاست بود.
۲۸. یکی از مقاصد از تأسیس دارالفنون، اخذ و اشاعه دانش نظامی جدید و تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود.
۲۹. دولت روسیه از زمان سیاست توسعه طلبانه ای را به هدف تسلط بر سرحدات شمالی ایران و عثمانی آغاز کرد.
۳۰. دور اول جنگهای ایران و روس به انعقاد پیمان..... انجامید.
۳۱. فرمانده سپاه ایران در جنگ های ایران و روس بود.
۳۲. بعد از اتمام جنگ های ایران و روس رود مرز دو کشور قرار گرفت.
۳۳. هم زمان با روی کار آمدن قاجارها در ایران، در فرانسه قدرت گرفت.
۳۴. پس از عهدنامه..... هیئتی نظامی از سوی فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد.

۳۵. جدول زیر را تکمیل کنید.

نام امتیاز یا قرارداد	نام کشور	موضوع امتیاز یا قرارداد
رویتر	حق احداث راه آهن، بهره برداری از معادن (جز طلا و نقره و سنگهای قیمتی) و جنگلها و احداث کانالهای آبیاری به مدت 70 سال و اداره گمرکات به مدت ۲۵ سال
رژی	انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو
.....	روسیه	جدایی خوارزم
پاریس	انگلستان

سوالات تشریحی

۱. آقامحمد خان به چه منظور به خراسان حمله ور شد؟
۲. کدام اقدام آقا محمد خان قاجار در خور ستایش است؟
۳. چرا در تاریخ از آقامحمد خان به نکویی یاد نمی شود؟
۴. ترتیب پادشاهان قاجار را با رسم خط زمان نشان دهید.
۵. چرا محمد شاه نسبت به قائم مقام فراهانی بدبین شد؟
۶. با توجه به خط زمان زیر اقدامات آقامحمد خان قاجار از زمان مرگ کریم خان زند تا پایان زندگی وی را تکمیل کنید.

۷. چرا اصلاحات امیر کبیر به نتیجه مطلوب نرسید؟
۸. چرا قائم مقام پس از هفت ماه از مقام وزارت معزول و مقتول شد؟
۹. ناصرالدین شاه جوان در آغاز سلطنتش چه کسی را به صدارت برگزید و وی (صدراعظم) چه اقداماتی انجام داد؟
۱۰. ناصرالدین شاه در واپسین سالهای حکومت، بیشتر وقت خود را صرف چه اموری می کرد؟
۱۱. در نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه شاه از چه جایگاهی برخوردار بود؟
۱۲. چرا در نظام استبدادی ایران عصر قاجار، شاهان در عمل نمی توانستند به طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار بندند؟

۱۳. در نظام استبدادی ایران عصر قاجار، چه عواملی قدرت شاه را محدود می کرد؟
۱۴. در حکومت قاجار بعد از شاه چه مقامی قرار داشتند و دارای چه اختیاراتی بود؟
۱۵. والیان و حاکمان ایالات و ولایات، شهرها و روستاها در عصر قاجار عمدتاً از میان چه کسانی انتخاب می شدند؟
۱۶. در دوره قاجار حاکمان ایالات و ولایات تا چه حد اختیار داشتند؟
۱۷. شاهان قاجار از چه طریقی به دنبال گسترش نفوذ و استحکام سلطنت خود بودند؟
۱۸. در نظام سیاسی و اداری ایران عصر قاجار تا پیش از مشروطه در مورد جایگاه سه گروه زیر توضیح دهید:

شاه:

صدر اعظم:

حاکمان ایالات :

۱۹. نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار محدود به کدام وزارتخانه ها بود؟
۲۰. وضعیت وزارتخانه هایی که در دوره ناصرالدین شاه تشکیل شد عموماً چگونه بود؟
۲۱. مستوفیان در عصر قاجار عهده دار چه مسئولیت ها و وظایفی بودند؟
۲۲. در مورد تشکیلات اداری ایران در دوره قاجار به این سوالات پاسخ دهید؟
۲۳. گسترده ترین وزارتخانه چه نام داشت و توسط چه کسی اداره می شد؟
۲۴. چهار وزارتخانه قدیمی این دوره را نام ببرید؟
۲۵. چرا در دوره ناصری وزارتخانه های دیگری به این تشکیلات اضافه شد؟
۲۶. سازمان قضایی عصر قاجار از چه محاکمی تشکیل شده بود؟ نام برده توضیح دهید.
۲۷. محاکم عرف و شرع دوره قاجار را با هم مقایسه کنید.
۲۸. ارتش و تشکیلات نظامی ایران در عهد آقامحمد خان به چه صورتی بود؟
۲۹. عباس میرزا چرا و به چه شیوه ای تصمیم گرفت ارتش ایران را تجدید سازمان و مجهز به سلاحهای مدرن کند؟
۳۰. تلاش های عباس میرزا برای تجدید سازمان ارتش به خاطر پیمان شکنی روسیه و بدعهدی انگلیس بی نتیجه ماند.
۳۱. بریگاد قزاق چگونه شکل گرفت و چه وظایفی داشت؟
۳۲. کدام اقدام سرآغازی بر جنگهای ایران و روسیه به حساب می آید؟ یا چه عواملی سرآغاز جنگ های ایران و روسیه شد؟
۳۳. علت شکست ایران در دور اول جنگ های ایران و روس چه بود؟
۳۴. علل آغاز جنگ های دور دوم ایران و روس چه بود؟
۳۵. چه عواملی در شکست ایران در دور دوم جنگ های ایران و روس تاثیرگذار بود؟
۳۶. دور دوم جنگ های ایران و روس چگونه آغاز شد و چه سرانجامی داشت؟
۳۷. در نتیجه قراردادهای گلستان و ترکمانچای چه مناطقی از ایران جدا شد؟
۳۸. ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد.

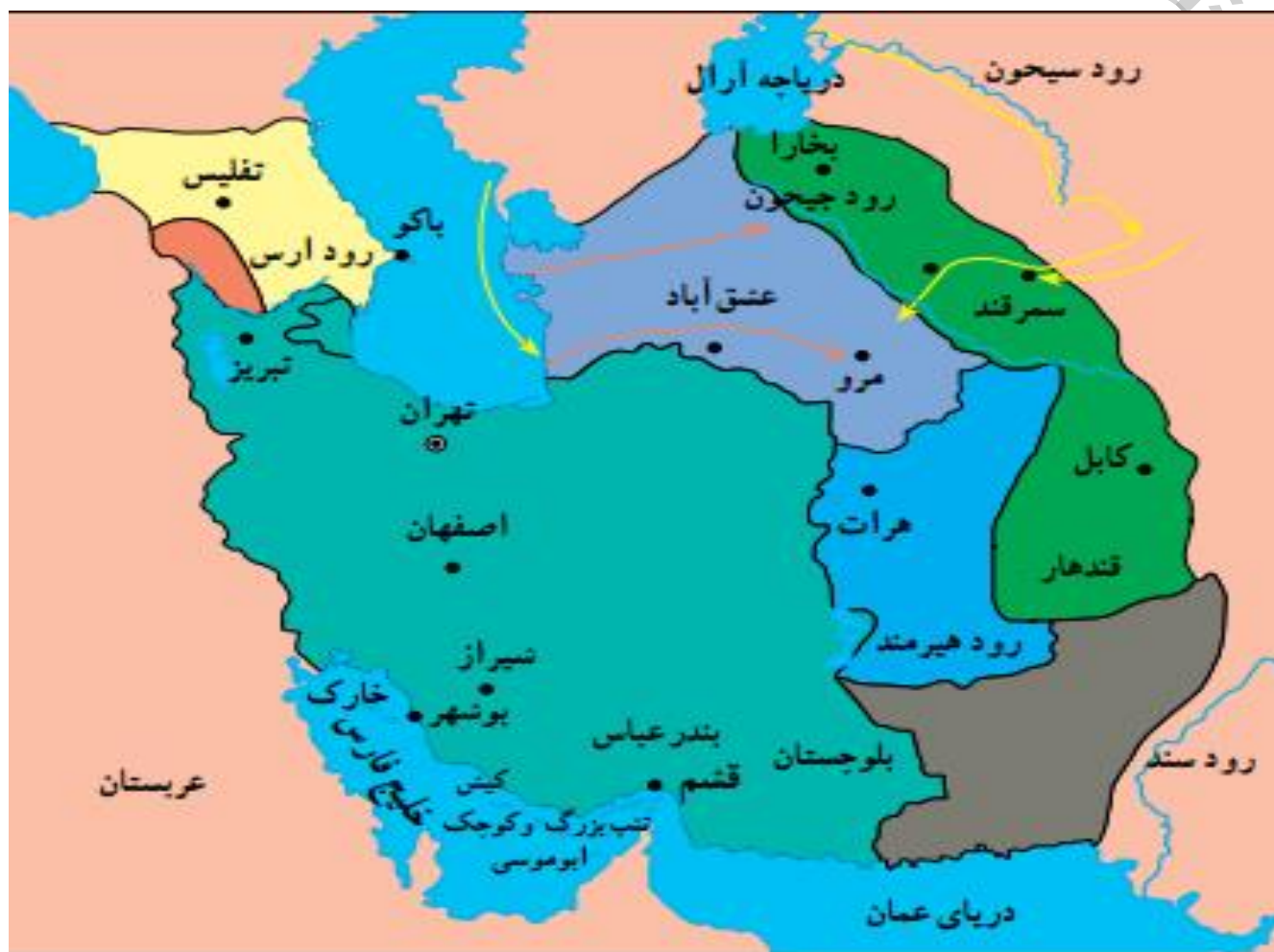
۳۹. تعهدات ایران طبق معاهده ترکمانچای چه بود؟
۴۰. طبق عهد نامه آخال چه مناطقی از ایران جدا شد.
۴۱. امتیازات تجاری و اقتصادی که دولت روسیه در عصر قاجار کسب کرد را نام ببرید.
۴۲. نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار محدود به کدام وزارتخانه ها بود؟
۴۳. وضعیت وزارتخانه هایی که در دوره ناصرالدین شاه تشکیل شد عموماً چگونه بود؟
۴۴. مستوفیان در عصر قاجار عهده دار چه مسئولیت ها و وظایفی بودند؟
۴۵. در مورد تشکیلات اداری ایران در دوره قاجار به این سوالات پاسخ دهید؟
۴۶. گسترده ترین وزارتخانه چه نام داشت و توسط چه کسی اداره می شد؟
۴۷. چهار وزارتخانه قدیمی این دوره را نام ببرید؟
۴۸. چرا در دوره ناصری وزارتخانه های دیگری به این تشکیلات اضافه شد؟
۴۹. سازمان قضایی عصر قاجار از چه محاکمی تشکیل شده بود؟ نام برده توضیح دهید.
۵۰. محاکم عرف و شرع دوره قاجار را با هم مقایسه کنید.
۵۱. ارتش و تشکیلات نظامی ایران در عهد آقامحمد خان به چه صورتی بود؟
۵۲. عباس میرزا چرا و به چه شیوه ای تصمیم گرفت ارتش ایران را تجدید سازمان و مجهز به سلاحهای مدرن کند؟
۵۳. تلاش های عباس میرزا برای تجدید سازمان ارتش به خاطر پیمان شکنی روسیه و بد عهدی انگلیس بی نتیجه ماند.
۵۴. بریگاد قزاق چگونه شکل گرفت و چه وظایفی داشت؟
۵۵. کدام اقدام سرآغازی بر جنگهای ایران و روسیه به حساب می آید؟ یا چه عواملی سرآغاز جنگ های ایران و روسیه شد؟
۵۶. علت شکست ایران در دور اول جنگ های ایران و روس چه بود؟
۵۷. علل آغاز جنگ های دور دوم ایران و روس چه بود؟
۵۸. چه عواملی در شکست ایران در دور دوم جنگ های ایران و روس تاثیرگذار بود؟
۵۹. دور دوم جنگ های ایران و روس چگونه آغاز شد و چه سرانجامی داشت؟
۶۰. در نتیجه قراردادهای گلستان و ترکمانچای چه مناطقی از ایران جدا شد؟
۶۱. ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد.
۶۲. تعهدات ایران طبق معاهده ترکمانچای چه بود؟
۶۳. طبق عهد نامه آخال چه مناطقی از ایران جدا شد.
۶۴. امتیازات تجاری و اقتصادی که دولت روسیه در عصر قاجار کسب کرد را نام ببرید.
۶۵. در اوایل دوره قاجار، دولت انگلیس برای نفوذ سیاسی و اقتصادی در ایران چه اقداماتی انجام داد؟
۶۶. انگلیسی ها برای جدا کردن سرزمین های شرق ایران در سه دوره پادشاهی فتحعلی شاه، محمدشاه و ناصرالدین شاه چه تلاش هایی کردند؟
۶۷. در مورد معاهده پاریس توضیح دهید؟

۶۸. قرارداد گلد اسمیت چه قراردادی است؟

۶۹. با توجه به نقشه زیر به سوالات پاسخ دهید:

الف. قسمت هایی که طبق عهدنامه گلستان و قرارداد گلد اسمیت از ایران جدا شد، روی نقشه بنویسید.

ب. فلش ها بیانگر پیشروی کدام کشور در ایران است و نهایتا منجر به انعقاد کدام قرار داد شد؟

۷۰. سه امتیاز مهمی که در دوره ناصرالدین شاه به انگلیسی ها واگذار شد را نام ببرید.

۷۱. در دوره ناصرالدین شاه، واکنش مردم به امتیازاتی که به انگلیسی ها داده شده بود چه بود؟

۷۲. مهم ترین جنبش های مردم علیه امتیازات واگذار شده به انگلیس در دوره قاجار کدام بود؟

۷۳. چرا ناپلئون، توان رویارویی مستقیم با انگلیس را نداشت؟ یا چرا ناپلئون تصمیم گرفت به مستعمرات انگلیس حمله کند؟

۷۴. چرا در دوره فتحعلی شاه، ناپلئون به ایران توجه نشان داد و سفیرانی را بخره ایران فرستاد؟

۷۵. علت استقبال فتحعلی شاه از نمایندگان ناپلئون چه بود؟

۷۶. سرانجام اتحاد ناپلئون و فتحعلیشاه در عهدنامه فین کنشتاین به کجا انجامید؟

۷۷. بعد از بد عهدی ناپلئون روابط ایران و فرانسه به چه صورتی ادامه یافت؟
۷۸. علت تنش های نظامی بین ایران و عثمانی در دوره فتحعلی شاه و محمدشاه قاجار چه بود؟
۷۹. در اواخر دوره قاجار ، عثمانی با چه شعاری توانست بخشی از اندیشمندان ایرانی را به سمت خود جلب نماید؟
۸۰. روابط ایران و عثمانی در دوره قاجار چگونه بود؟
۸۱. حکومت قاجار به چه منظور تلاش نمود با کشورهای آمریکا ، اتریش، ایتالیا، بلژیک و.....ارتباط برقرار کند و نتیجه این تلاش چه بود؟
۸۲. چرا حکومت ایران در دوره قاجار نتوانست بجز انگلیس و روس با سایر کشورها ارتباطی مستمر برقرار کند؟

پرسش های نمونه

۱. شرایط سیاسی — نظامی ایران با کشورهای اروپایی روسیه و انگلستان در عصر قاجار چه تفاوت های اساسی داشت؟
۲. چرا شاهان قاجار قادر به اعمال کامل قدرت استبدادی خود نبودند؟
۳. به نظر شما مهم ترین آثار و پیامدهای زیانبار عهدنامه ترکمانچای چه بود؟
۴. ایران در دوره قاجار از چه جهاتی برای انگلستان اهمیت داشت؟
۵. علت اساسی توجه فرانسه به ایران در زمان ناپلئون چه بود؟ و چرا روابط ایران و فرانسه در زمان فتحعلی شاه به شکست انجامید؟
۶. منابع مورد استناد در این درس را استخراج و فهرست کنید.

درس ۴

اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار

سوالات صوغ

۱. در دوره قاجار شیوه تولید سهم بری مخصوص کوچ نشینان بود.
۲. به دنبال سقوط صفویان، هنر نگارگری نیز در سایه جنگ های داخلی رو به افول نهاد.
۳. جامعه ایلی-عشایری در دوره قاجار از وضعیت بهتری نسبت به روستاییان برخوردار بودند.
۴. در دوره سلطنت مظفرالدین شاه با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران تحولی عظیم در سبد غذایی ایرانیان ایجاد شد.

۵. دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید، نقش مؤثر در نشر افکار نو به ویژه ترویج تفکر مشروطه خواهی و حکومت قانون داشتند.

سوالات جور کردنی

۱. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.
 - الف. وی برجسته ترین هنرمندان نقاشی را به کشیدن پرده های بزرگ جهت نصب در کاخ ها تشویق می کرد. ۱- ناصرالدین شاه
 - ب. در دوره وی سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت. ۲- فتحعلی شاه
 - ج. وی از بزرگترین نقاشان دوره قاجاریه به شمار می رود. ۳- امیر کبیر
 - د. از شخصیت های عصر قاجار که برای تأسیس مدرسه های جدید به ویژه در مقطع ابتدایی کوشش زیادی کرد. ۴- محمدشاه
 - ۵- کمال الملک
 - ۶- میرزا حسن رشديه

سوالات چهار گزینه ای:

۲. در دوره قاجار کدام شیوه تولید مخصوص اقتصاد شهری بود؟
 - الف. خرده کالایی
 - ب. سهم بری
 - ج. شبانکارگی
 - د. ایلپاتی
۳. کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی کدام کشور صدمه زیادی به اقتصاد ایران عصر قاجار وارد کرد؟
 - الف. فرانسه
 - ب. آمریکا
 - ج. انگلستان
 - د. ایتالیا
۴. در آستانه جنگ جهانی اول زمین های وسیعی از ایران زیر کشت کدام محصول بود؟
 - الف. پنبه
 - ب. کنف
 - ج. جو
 - د. ذرت
۵. در دوره سلطنت ناصرالدین شاه کدام محصول کشاورزی برای اولین بار از اروپا وارد ایران شد؟
 - الف. ابریشم، تریاک
 - ب. گوجه فرنگی و پنبه
 - ج. نخودفرنگی و سیب زمینی
 - د. پنبه و نخود
۶. چه عواملی سبب رشد تولید و رونق صادرات فرش در دوران قاجار شد؟
 - الف. ارزانی نیروی کار
 - ب. رکود صنعت صادرات ابریشم
 - ج. سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت
 - د. همه موارد

۷. در دوره قاجار در کدام شهرها ، کارگاههای کوچک و بزرگ فرش توسط تجار داخلی و سرمایه گذاران خارجی دایر شد؟
الف. اراک و تبریز ب. تهران و آذربایجان ج. تبریز و شیراز د. مشهد و اصفهان
۸. اسرارالحکم اثر کیست و به در خواست کدام شاه قاجار نوشته شده است؟
الف. ملا علی نوری ب. ملا عبدالله زنوزی ج. ملاصدرا د. ملاهادی سبزواری
۹. کدام بنای زیر به شیوه بنای کارت پستالی ساخته شده است؟
الف. کاخ گلستان ب. کاخ صاحبقرانیه ج. چهلستون د. شمس العماره

سوالات تکمیلی

۱۰. در عصر قاجار هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها بودند.
۱۱. در دوره صدارت تلاشهای زیادی به منظور احیای صنایع دستی ایران صورت گرفت.
۱۲. در زمان مظفرالدین شاه برای مقابله با قحطی، کشاورزان به کشت تشویق می شدند.
۱۳. موسس حوزه فلسفی تهران بود.
۱۴. بناهای «کارت پستالی» بیشتر به تقلید از بناهای ساخته می شد.
۱۵. نخستین مدرسه های جدید توسط اروپایی در ایران تأسیس شد.
۱۶. نخستین مدرسه عالی یا دانشگاه ایرانی نام داشت.
۱۷. هنر تعزیه در دوره قاجار گسترش پیدا کرد.
۱۸. تعزیه که ریشه در آیین های باستانی داشت در عصر صفوی برای بزرگداشت و رواج یافت.
۱۹. دو نمایش و در عصر قاجار در مراسم شادی در روی حوضخانه ها که با تخته آن را می پوشانیدند و یا در برخی قهوه خانه ها اجرا می شد.

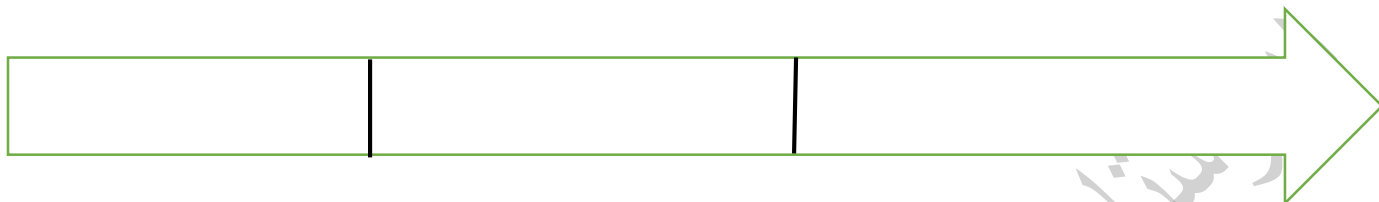
سوالات تشریحی

۱. جامعه ایران در عصر قاجار در قالب سه شیوه می زیستند آنها را نام ببرید.
۲. در دوره قاجار دو شیوه روستایی و ایلی را با هم مقایسه کنید.
۳. جامعه روستایی در دوره قاجار از چه کسانی تشکیل می شد و در چه وضعیتی بود؟
۴. وضعیت ایلات و عشایر در دوران قاجار چگونه بود؟
۵. یکی از گروه های اجتماعی عصر قاجار که در شهرها و روستاها زندگی می کردند، روحانیون بودند.

۶. گروه های اجتماعی در شهرهای دوره قاجار شامل چه کسانی بود؟
۷. چرا در دوره قاجار روحانیون از نظر مالی از حکومت استقلال داشتند؟
۸. وضعیت روحانیون در دوره قاجار چگونه بود؟
۹. در دوره قاجار چه عواملی موجب می شد که افراد نسبت به محلات خود شدیداً احساس تعلق و افتخار می کردند؟
۱۰. منظور از راسته در بازار چیست؟
۱۱. سه شیوه تولید در نظام اقتصادی عصر قاجار را شرح دهید؟
۱۲. شیوه تولید سهم بری چه شیوه ای است آن را شرح دهید.
۱۳. شیوه تولید شبانکارگی را توضیح دهید.
۱۴. شیوه تولید خرده کالا به چند دسته تقسیم می شود آن را شرح دهید.
۱۵. به چه دلیل در اوایل دوره قاجار شاهد رشد و رونق صنایع دستی در ایران هستیم؟
۱۶. وضعیت صنایع ایران در آغاز دوره قاجار و تأثیر واردات خارجی بر آن را شرح دهید.
۱۷. چهار مورد از صنایع دستی ایران که در دوره قاجار با کیفیت خوب تولید می شد نام ببرید.
۱۸. چه عواملی موجب شد در دوره قاجار صنایع دستی ایران به تدریج رو به انحطاط برود؟
۱۹. چهار شهر مهم اقتصادی ایران در دوره قاجار را نام ببرید.
۲۰. چهار نمونه از محصولات صادراتی بخش کشاورزی ایران در عصر قاجار را نام ببرید.
۲۱. در عصر قاجار کدام حادثه موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد؟
۲۲. در عصر قاجار چه کسانی و با چه اقداماتی به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند؟
۲۳. وضعیت کشاورزی ایران در عصر قاجار را شرح دهید.
۲۴. تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار چه پیامدی داشت؟
۲۵. وضعیت فرش در دوره قاجار را مورد بررسی قرار دهید.
۲۶. مهم ترین مراکز قالی بافی در دوره قاجار چه شهرهایی بود؟
۲۷. نظام تعلیم و تربیت در آغاز دوره قاجار به چه صورتی بود؟ شرح دهید.
۲۸. دو مورد از مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار را نام ببرید.
۲۹. وضعیت علم فلسفه در عصر قاجار را شرح دهید.
۳۰. ملا علی نوری به چه منظور و به امر کدام شاه قاجار از اصفهان به تهران عزیمت کرد؟
۳۱. حوزه فلسفی تهران موجب توسعه کدام مکاتب فلسفی شد؟
۳۲. حاج ملا هادی سبزواری که بود؟
۳۳. گل سرسبد مدرسه های جدید در دوره قاجار کدام مدرسه بود و با همت چه کسی و با چه هدفی شکل گرفت؟
۳۴. دارالفنون در چه رشته هایی به فعالیت می پرداخت؟
۳۵. در مورد مراکز آموزشی جدید در ایران عهد قاجار توضیح دهید.

۳۶. میرزا حسن رشديه كه بود و با چه هدفی به تاسیس مدرسه پرداخت؟
 ۳۷. ترتیب سه مورد از مدارس قاجاریه را روی خط زمان زیر نشان دهید.

مدارس رشديه، مدارس میسیونرهای اروپایی، مدرسه دارالفنون

۳۸. نقاشی در عصر قاجاریه تحت چه شرایطی تحول اساسی یافت؟
 ۳۹. در مورد وضعیت نمایش در عصر قاجار توضیح دهید.
 ۴۰. در دوره قاجار هنرمندان با استفاده از نمایش کمدی چه مضامینی را به گوش مقامات می رساندند؟
 ۴۱. سنت معماری ایرانی اسلامی در کدام دوران از درخشش بی نظیری برخوردار بود؟ و در کدام دوران تداوم یافت؟
 ۴۲. در عصر قاجار بناهای «کارت پستالی» به چه بناهایی گفته می شد؟
 ۴۳. چه عواملی در گسترش سبک معماری اروپایی در ایران عصر قاجار مؤثر بود؟
 ۴۴. چهار بنا نام ببرید که تحت تأثیر معماری اروپایی در ایران دوره قاجار ساخته شدند.
 ۴۵. به طور اجمال وضعیت معماری در دوره قاجار را شرح دهید.

پرسش های نمونه

۱. وضعیت تجارت خارجی ایران را در دوره قاجار چگونه ارزیابی می کنید؟
۲. نظام تولید در دوره قاجار بر چه محورهایی استوار بود؟
۳. تأثیر عناصر فرهنگی را بر معماری عصر قاجار چگونه ارزیابی می کنید؟
۴. وضعیت نگارگری را در عصر قاجاریه تجزیه و تحلیل کنید.
۵. علل رشد و ترقی صنعت فرش را در دوره قاجار بررسی کنید.

درس ۵

انقلاب مشروطه ایران

سوالات صحیح و غلط

۱. ایرانیان فرنگ رفته، نخستین هسته گروهی موسوم به «روشنفکران» را تشکیل دادند.
۲. ناصرالدین شاه به ضرب گلوله ناظم الاسلام کرمانی به قتل رسید.
۳. نخستین دوره مجلس شورای ملی با حضور محمدعلی شاه گشایش یافت.
۴. تشکیل هیئت وزیران به ریاست رئیس الوزرا (نخست وزیر) یکی دیگر از نتایج مهم انقلاب مشروطه بود.
۵. یکی از دستاوردهای انقلاب مشروطه که خیلی زود به بار نشست، توسعه فعالیت روزنامه نگاری بود.
۶. روس ها در تبریز بیش از ۴۰ نفر از آزادیخواهان از جمله شیخ محمد واعظ را به دار آویختند و به شهادت رساندند.
۷. مجلس اول چندین کارشناس امور اداری — مالی به ریاست مورگان شوستر از کشور سوئد را به استخدام دولت ایران درآورد.

سوالات جور کردنی

۱. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

الف. قانون اساسی	۱. یکی از دستاوردهای انقلاب مشروطه که خیلی زود به بار نشست.
ب. روزنامه نگاری	۲. یکی از اقدام های شاخص مشروطه خواهان پس از صدور فرمان مشروطه
پ. سید کاظم طباطبایی	۳. از مراجع بزرگ ساکن نجف که مخالف جریان مشروطه خواهی بود.
ت. هیئت وزیران	۴. از مراجع نجف که به دفاع از انقلاب و نظام مشروطه برخاستند.
ث. محمد کاظم آخوند خراسانی	

سوالات چهار گزینه ای:

۲. افکار و اقدامات این اندیشمند مبارز مسلمان، تأثیر زیادی بر جنبش مشروطه خواهی ایران و جنبش های اعتراضی در دیگر کشورهای اسلامی گذاشت.
- الف. میرزا عبدالرحیم طالبوف ب. میرزا صالح شیرازی ج. میرزا فتحعلی آخوندزاده د. سید جمال الدین اسدآبادی
۳. به باور برخی از مورخان، کشته شدن این شخص نقطه عطف و رویدادی مهم بود؟

الف. مظفرالدین شاه ب. میرزا رضای کرمانی ج. سیدجمال الدین اسدآبادی د. ناصرالدین شاه

۴. انقلاب مشروطه در زمان کدام پادشاه آغاز شد؟

الف. ناصرالدین شاه ب. فتحعلی شاه ج. محمدعلی شاه د. مظفرالدین شاه

۵. کدام مورد بارها در دوره قاجار موجب شورش های پراکنده در شهرهای مختلف ایران شد؟

الف. واگذاری امتیازات ب. کمبود و گرانی نان ج. فروش مناصب حکومتی د. استبدادشاه

۶. کدام پادشاه قاجار مجبور به لغو امتیاز رویتر شد؟

الف. ناصرالدین شاه ب. مظفرالدین شاه ج. محمدعلی شاه د. احمدشاه

۷. فرمان مشروطه در چه تاریخی و توسط چه کسی صادر شد؟

الف. ناصرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ب. مظفرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ج.

. مظفرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۲۵۸ د. ناصرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۳۲۴

۸. یکی از شاخص ترین آثار در تأیید مشروطه توسط چه کسی به رشته تحریر درآمد؟

الف. شیخ عبدالله مازندرانی ب. میرزای نائینی ج. سیدکاظم طباطبایی یزدی د. شیخ فضل الله نوری

۹. کدام شاه قاجار علیه مجلس کودتا کرد؟

الف. محمد شاه ب. محمد علی شاه ج. احمدشاه د. فتحعلی شاه

۱۰. بعد از به توپ بسته شدن مجلس کدام شهر، پایگاه آزادی خواهی و مقاومت در برابر استبداد و مستبدان شد.

الف. تبریز ب. اصفهان ج. رشت د. قزوین

۱۱. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، چه کسی ایل خان بختیاری را به هواداری از مجلس و مشروطه فراخواند.

الف. صمصام السلطنه ب. محمد ولی خان تنکابنی ج. علی قلی خان سرداراسعد د. ستارخان سردار ملی

۱۲. سرانجام نیروهای بختیاری به فرماندهی سردار اسعد و مجاهدان گیلانی با هدایت چه کسانی موفق شدند در عملیاتی

همهانگ تهران را فتح کنند؟

الف. ستارخان و باقرخان ب. محمد ولی خان و سردار اسعد

ج. صمصام السلطنه و پیرم خان د. سپهدار و پیرم خان

۱۳. بعد از فتح تهران محمد علی شاه به کجا پناهنده شد؟

الف. سفارت روسیه ب. سفارت انگلیس ج. سفارت آمریکا د. سفارت فرانسه

۱۴. رهبری انقلاب مشروطه بیشتر در اختیار کدام گروه های زیر بود؟

الف. روحانیان، بازرگانان، روشنفکران ب. اصناف و پیشه وران، زنان و کارگران
ج. بازرگانان، روشنفکران، اصناف و پیشه وران د. روحانیان، روشنفکران، اصناف و پیشه وران

سوالات تکمیلی

۱۵. مردم با کمک روحانیون و بازرگانان در مقابل اعطای امتیازهای رویترو ایستادند.
۱۶. در عصر قاجار سهم بسزایی در آگاهی بخشی به مردم و آشنا ساختن آنها با مفاهیم جدید سیاسی داشتند
۱۷. میرزا رضا کرمانی از مریدان بود.
۱۸. یکی از اقدام های شاخص مشروطه خواهان پس از صدور فرمان مشروطه، تدوین بود.
۱۹. عمده اصول قانون اساسی صدر مشروطه از کشورهای فرانسه و اقتباس شده بود.
۲۰. بعد از به توپ بستن مجلس آیت الله و تبعید شدند.
۲۱. یکی از شاخص ترین آثار در تأیید مشروطه توسط به رشته تحریر درآمد.
۲۲. ترتیب پادشاهان قاجار را در خط زمان زیر تکمیل کنید.

۲۳. بعد از به توپ بسته شدن مجلس در رأس مجاهدان آذربایجانی و قرار داشتند.
۲۴. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، در گیلان مشروطه خواهان با جلب حمایت یکی از زمین داران بزرگ به نام قدرت را به دست گرفتند.
۲۵. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، جنگاوران ایل بزرگ بختیاری پس از تصرف شهر به قصد تسخیر پایتخت به حرکت درآمدند.
۲۶. بیشترین و داغ ترین نطق های دوره اول مجلس شورای ملی به نمایندگان اختصاص داشت.
۲۷. مجلس دوره اول چندین کارشناس به ریاست مورگان شوستر از کشور آمریکا و تعدادی کارشناس نظامی سوئدی برای تأسیس به استخدام دولت ایران درآورد.

سوالات تشریحی

۱. آرمان و هدف انقلاب مشروطه چه بود؟
۲. در انقلاب مشروطه ایرانیان برای نخستین بار خواهان چه بودند؟
۳. زمینه ها و علل متعدد انقلاب مشروطه تحت تاثیر چه عواملی شکل گرفت؟ و در چه بخش هایی قابل بررسی است؟
۴. زمینه ها و علل سیاسی انقلاب مشروطه را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهید.
۵. از بعد داخلی زمینه ها و علل سیاسی انقلاب مشروطه چه بود؟
۶. سه صدر اعظم نوگرای دوره قاجاریه را نام ببرید.
۷. در عرصه خارجی زمینه ها و علل سیاسی انقلاب مشروطه چه بود؟
۸. در عرصه خارجی چه مسائلی ضربه مهلکی بر اعتبار و حیثیت حکومت قاجار وارد کرد؟
۹. در سال ۱۹۰۳ چه واقعه ای حقارت و ضعف سلسله قاجار را آشکار کرد؟
۱۰. زمینه ها و علل اقتصادی انقلاب مشروطه را مورد بررسی قرار دهید.
۱۱. زمینه ها و علل اقتصادی انقلاب مشروطه را فهرست وار بنویسید.

پاسخ

- ۱) از دست رفتن مناطق حاصلخیز در عهدنامه های مختلف
- ۲) اعطای حقوق ویژه تجاری
- ۳) واگذاری امتیازات اقتصادی گوناگون به بیگانگان
- ۴) واردات بی رویه کالاهای خارجی
- ۵) عدم حمایت دولت از صنایع داخلی
- ۶) رکود و تعطیلی صنایع محلی به ویژه کارگاه های نساجی
- ۷) افزایش بیکاری و فقر و کاهش بیشتر ارزش پول ایرانی
- ۸) کمبود و گرانی آذوقه به خصوص نان
- ۹) اقدام به فروش مناصب حکومتی بالا بردن مالیات ها و استقراض از روسیه و انگلستان
- ۱۰) سلطه دولت های بیگانه بر تجارت خارجی و منابع اقتصادی کشور
- ۱۱) سه مورد از جمله عوامل مؤثر بر ضعف و انحطاط اقتصادی ایران در دوره قاجار را برشمرد.

۱۳. چه عاملی باعث رکود و تعطیلی صنایع محلی به ویژه کارگاه های نساجی در دوره قاجار شد و این مسئله چه نتیجه ای در بر داشت؟

۱۴. در شرایط بد اقتصادی ، حکومت قاجار برای تأمین مخارج روزافزون خود به چه اقداماتی دست می زد؟

۱۵. زمینه ها و علل فکری و فرهنگی انقلاب مشروطه را شرح دهید.

۱۶. آموزه های عدالت خواهانه و ظلم ستیزانه دین اسلام را شرح دهید.

۱۷. سه مورد از تأثیر آموزه های اسلامی و نقش عالمان شیعی در خیزش های سیاسی – اجتماعی دوران قاجار را در وقایع سیاسی – اجتماعی نام ببرید.

۱۸. یکی از منادیان بیداری و وحدت اسلامی و مبارزه با استبداد داخلی و استعمار خارجی، بود.

۱۹. در طول دوران تاریخ ایران اسلامی چه عواملی نقش بسزایی در برانگیختن روحیه عدالتخواهی، ظلم ستیزی و مبارزه با سلطه طلبی بیگانگان داشته است؟

۲۰. عواملی که در ترویج اندیشه های نو درباره حکومت و نشر آثار انتقادی در عصر قاجار نقش داشت را فهرست وار بر شمرید.

پاسخ

(۱) انقلاب های فکری و سیاسی اروپا

(۲) مواجهه گسترده ایران با کشورهای اروپایی

(۳) شکست های نظامی ایران از روسیه و کنجکاوای در علت شکست

(۴) آشنایی با روش کشورداری و حکومت مبتنی بر قانون در اروپا

(۵) ورود صنعت چاپ به ایران، رونق نشر کتاب و نیز انتشار روزنامه

۲۱. شکست های نظامی ایران از روسیه، چگونه در ترویج اندیشه های نو در مورد حکومت و نشر آثار انتقادی نقش داشت؟

۲۲. در دوره قاجار باب ارتباط و آشنایی با اروپا چگونه آغاز و گسترش یافت؟

۲۳. در ارتباط با آشنایی با اروپا آنچه بیش از همه نظر ایرانیان را به خود جلب کرد چه بود؟

۲۴. چهارتن از مشهورترین روشنفکران عصر قاجار را نام ببرید.

۲۵. در عصر قاجار نویسندگان کتابها و روزنامه هایی که در داخل و خارج منتشر می شد علت عقب ماندگی ایران را در چه می دانستند؟

۲۶. جانشین ناصرالدین شاه که بود و دارای چه خلق و خویی بود؟

۲۷. منتقدان و مخالفان، در دوره مظفرالدین شاه دست به چه اقداماتی زدند؟

۲۸. بلافاصله پس از صدور فرمان مشروطه، چه کسانی نظام نامه انتخابات را نوشتند و در این نظام نامه چه کسانی از حق انتخاب شدن و انتخاب کردن محروم شدند؟
۲۹. چهار مورد از مهم ترین مصوبه های مهم دوره اول مجلس شورای ملی را نام ببرید.
۳۰. یکی از نتایج مهم انقلاب مشروطه تشکیل هیئت وزیران و انتخاب نخست وزیر بود در این مورد و چگونگی انتخاب آن توضیح دهید.
۳۱. در مورد تدوین قانون اساسی و هم چنین علت تدوین متمم قانون اساسی در صدر مشروطه توضیح دهید.
۳۲. در مورد فعالیت روزنامه نگاران در صدر مشروطه و مضامینی که مطرح می کردند به طور کامل توضیح دهید.
۳۳. موضع محمدعلی شاه نسبت به انقلاب مشروطه چه بود؟ و چه مسائلی رابطه دربار با مجلس را خصمانه تر کرد
۳۴. بعد از به توپ بستن چه کسانی دستگیر و به دستور شاه مستبد به فجیع ترین شکل کشته شدند؟
۳۵. استبداد صغیره چه دوره ای گفته می شود. توضیح دهید.
۳۶. اصل دوم متمم قانون اساسی به پیشنهاد چه کسی تصویب شد و موضوع آن چه بود؟
۳۷. چرا شیخ فضل الله نوری در اواسط سال ۱۲۸۶ ش پیوندش را با دو مجتهد مشروطه خواه پایتخت (طباطبایی و بهبهانی) گسست و کمر همت به مخالفت با مشروطه خواهان بست؟
۳۸. دو مجتهد مشروطه خواه پایتخت را نام ببرید.
۳۹. دو جریان فکری — سیاسی قدرتمند صدر مشروطه را توضیح دهید.
۴۰. اعضای جریان فکری مخالف انقلاب مشروطه چه کسانی بودند و دست به چه اقداماتی زدند؟
۴۱. «این جمله از کیست و در وصف کدام مقطع از تاریخ ایران می باشد:
۴۲. از ایران آذربایجان ماند، از آذربایجان تبریز، از تبریز کوی امیرخیز و از کوی امیرخیز کوچه ای که ستارخان در آن می جنگید؛ سپس کوچه به کوی، کوی به تبریز، تبریز به ایالت و ایالت به ایران مبدل شد.»
۴۳. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، چه مسائلی آزادی خواهان را مهیای خیزش علیه حکومت محمدعلی شاه کرد؟
۴۴. استبداد صغیر چگونه پایان یافت توضیح دهید
۴۵. چه گروه هایی موفق شدند تهران را فتح کنند و به دوره استبداد صغیر خاتمه بخشند؟
۴۶. اقدامات فاتحان تهران بعد از فتح تهران را بنویسید.
۴۷. شهادت شیخ فضل الله نوری به دست مشروطه خواهان، چه آثار و تبعاتی به دنبال داشت؟
۴۸. اعدام مجتهد طراز اول تهران، شیخ فضل الله نوری در چه شرایطی انجام شد؟
۴۹. اصناف و پیشه وران (صنعت گران و مغازه داران) و قشر کارگرچه نقشی در انقلاب مشروطه داشتند؟
۵۰. در انقلاب مشروطه زنان چه نقشی داشتند؟
۵۱. نقش زنان، اصناف و پیشه وران و قشر کارگر را در انقلاب مشروطه مورد بررسی قرار دهید.
۵۲. عمده ترین چالش ها و مشکلات مشروطه خواهان پس از فتح تهران و به دست گرفتن قدرت چه بود؟ آنها را مورد بررسی قرار دهید.

۵۳. فرهنگ کهن استبدادی، چه تاثیر بر ایجاد چالش و تنگنا در به ثمر رسیدن آرمان های مشروطه خواهی داشت؟
۵۴. فقدان تشکیلات منظم و منسجم اداری و اقتصادی چه نقشی در ایجاد چالش و تنگنا بر سر راه قدرت مشروطه داشت و مجلس دوره اول برای رفع این مشکل چه اقدامی انجام داد؟
۵۵. مورگان شوستر که بود و به چه منظوری به ایران آمد و سرانجام کارش در ایران چه شد؟
۵۶. پیامدهای زیانبار فقدان سازمان اداری و نظامی کارآمد و مشکلات اقتصادی و مالی دوره مشروطه را فهرست وار برشمرید.

پاسخ

۱. با وجود هیئت وزیران وزارتخانه و تشکیلات منسجمی وجود نداشت.
۲. خزانه خالی و کار گردآوری درآمدهای حکومتی مختل بود.
۳. روس وانگلیس در امور داخلی ایران دخالت می کردند و روسیه ایران را تهدید نظامی کرد.
۴. متنفذان محلی به ویژه سران ایلات قدرتشان را گسترش دادند و قدرت دولت مرکزی متزلزل شد.
۵. سران ایلات با بیگانگان بخصوص با انگلستان ارتباط برقرار کردند.
۵۷. دو مورد از جنایات روس در تبریز و مشهد را بنویسید .
۵۸. سه مورد از سیاست مزورانه انگلستان را در دوران سرنوشت ساز آغاز مشروطه بنویسید.
۵۹. یکی از عوامل تأثیرگذار بر ناکامی حکومت مشروطه، مداخله و فشار خارجی بود. در این مورد توضیح دهید.

پرسی های نمونه

۱. زمینه ها و علل سیاسی شکل گیری انقلاب مشروطه را تحلیل و تشریح کنید.
۲. عوامل اقتصادی چگونه زمینه ساز انقلاب مشروطه شد؟
۳. خاستگاه و سرچشمه اندیشه مشروطه خواهی چه بود؟ و چگونه در ایران اشاعه یافت؟
۴. چهار اثر و دستاورد مهم انقلاب مشروطه را فهرست کنید.
۵. نبود تشکیلات منظم و منسجم اداری چه تأثیری بر عملکرد حکومت مشروطه داشت؟ توضیح دهید.

درس ۶

جنگ جهانی اول و ایران

سوالات صوغ

۱. ایتالیا نیز در میانه جنگ از متفقین جدا و به متحدین پیوست.
۲. در پی قتل ولیعهد اتریش و همسرش به دست یک صرب ملی گرا در شهر سارایوو، مرکز بوسنی، اتریش به حکومت صربستان مستقل اعلان جنگ کرد.

سوالات جور کردنی

۱. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

۱. رهبر مبارزات مردم الجزایر علیه فرانسه الف.سیمون بولیوار

۲. رهبر جنبش استقلال طلبی مردم آمریکای لاتین ب. مهدی سودانی

۳. رهبر استقلال طلب جنبش ضد استعماری هند ج. امیر عبدالقادر

۴. رهبر مردم سودان در مقابل انگلیس د. گاندی

ه. نهرو

۲. هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

۱. یکی از جدی ترین مخالفان قرارداد ۱۹۱۹ الف. ناصر دیوان کازرونی

۲. عاقد قرارداد ۱۹۱۹ ب. آیت الله مدرس

۳. فرمانده مردم تنگستان و دشتستان ج. وثوق الدوله

۴. رهبر مردم کازرون د. رئیس علی دلواری

سوالات چهار گزینه ای:

۳. ارتش روسیه در طول قرن ۱۹م با هدف رسیدن به دریاهای گرم و آبراه های مهم، بارها به کدام کشورها حمله ورشد؟

الف. فرانسه و ایران ب. عراق و عثمانی ج. ایران و عثمانی د. بالکان و عثمانی

۴. کدام کشور زیر تحت تاثیر اندیشه ملی گرایی قرن ۱۹ م، برای تأسیس حکومت ملی به پا خاست؟

الف. ایتالیا ب. فرانسه ج. انگلیس د. اسپانیا

۵. کدام پیمان ها منجر به نوعی توازن قدرت جدید در اروپا شد؟

الف. اتحاد مثلث و قرارداد ۱۹۰۷ ب. اتحاد و اتفاق مثلث ج. اتفاق سه گانه د. اتفاق مثلث و قرارداد ۱۹۰۷

۶. لنین با کدام نظام مخالفت می کرد؟

الف. سوسیالیستی ب. دموکراسی ج. سرمایه داری د. لیبرالیسم دولتی

۷. بر اساس پیمان ورسای بخش هایی از خاک آلمان به کدام کشورها واگذار گردید؟

الف. فرانسه و انگلیس ب. اتریش و مجارستان ج. فرانسه و لهستان د. انگلیس و اتریش

۸. به موجب کدام قرارداد مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش به افسران انگلیسی داده می شد.

الف. قرارداد ۱۹۰۷ ب. قرارداد ۱۹۱۵ ج. قرارداد ژنو د. قرارداد ۱۹۱۹

۹. مردم کازرون به رهبری چه کسی در مقابل نیروهای انگلیسی به مبارزه پرداختند؟

الف. ناصر دیوان کازرونی ب. رئیس علی دلواری ج. حسن وثوق الدوله د. آیت الله مدرس

سوالات تکمیلی

۱۰. ایالات متحده آمریکا در قرن ۱۹ م با بهره گیری از توان نظامی و اقتصادی خود اقدام به نفوذ و مداخله در امور کشورهای

..... کرد.

۱۱. در قرن ۱۹ م دو جریان فکری و در بسیاری از سرزمین ها و جوامع اروپایی نضج گرفت

۱۲. اندکی بعد از شروع جنگ جهانی اول امپراتوری عثمانی و بلغارستان به صف و ژاپن، یونان، پرتغال، رومانی و

برخی کشورهای دیگر به جبهه پیوستند.

۱۳. بعد از انقلاب ۱۹۱۷ نام روسیه به تغییر یافت.

۱۴. لنین پیرو فیلسوف معروف آلمانی بود.

۱۵. بر اساس پیمان ورسای بخش هایی از خاک آلمان به فرانسه و واگذار گردید.

۱۶. جنگ جهانی اول به فروپاشی امپراتوری‌های و عثمانی انجامید.
۱۷. جامعه ملل با عضویت بیش از ۵۰ کشور در شهر تأسیس شود.
۱۸. جامعه ملل نتوانست از بروز جنگ جهانی دوم جلوگیری نماید و بعدها جایگزین آن گردید.
۱۹. بر اساس آمار رسمی، بیش از در این جنگ کشته شدند .
۲۰. بر اساس قرارداد ۱۹۰۷ قسمت ایران به عنوان منطقه تحت نفوذ روسیه شناخته شده بود.
۲۱. انگلستان گروهی از افسران انگلیسی و مزدوران هندی را به ایران فرستاد و نیروی را در بخش های جنوبی میهن ما تشکیل داد.
۲۲. دلاور مردان تنگستانی و دشتستانی به فرماندهی با شجاعت و شهامت در مقابل نیروهای انگلیسی نبرد کردند
۲۳. در جنگ جهانی اول نیروهای عشایر تحت تأثیر در برابر متجاوزان ایستادند و از استقلال وطن خویش تا سرحد جان دفاع کردند.
۲۴. یکی از جدی ترین مخالفان قرارداد ۱۹۱۹ بود.
۲۵. مخالفت با قرارداد ۱۹۱۹ و اعتراضات مردم یکی از علل مهم سقوط دولت بود.

سوالات تشریحی

۱. عمده تحولات تاریخ جهان به ویژه اروپا در قرن ۱۹م متأثر از آثار و پیامدهای کدام انقلاب ها بود؟ و مهم ترین این تحولات را ذکر کنید.
۲. یکی از پیامدای انقلاب صنعتی گسترش استعمار در جهان است در این مورد بیشتر توضیح دهید.
۳. ارتش روسیه در طول قرن ۱۹م برای رسیدن به چه اهدافی همسایگان جنوبی خود را مورد حمله قرار می داد؟
۴. چهار مورد از مقاومت در برابر استعمار در کشورهای مختلف قرن نوزدهم را بنویسید.
۵. تفکر ملی گرایی در قرن ۱۹م چه تاثیری بر جوامع اروپایی گذاشت؟
۶. تا حدود اواسط قرن ۱۹م، وضعیت ایتالیا چگونه بود و چطور توانست حکومتی ملی تشکیل بدهد؟
۷. امپراتوری آلمان در قرن ۱۹ چگونه توانست به سرعت گام در مسیر پیشرفت و اقتدار نهد و با انگلستان به رقابت پردازد؟
۸. امپراتوری آلمان در قرن ۱۹ تحت هدایت و درایت چه کسانی به سرعت گام در مسیر پیشرفت و اقتدار نهاد؟
۹. امپراتوری آلمان در قرن ۱۹ با کدام اقدامات توانست به یکی از پیشروترین کشورهای اروپایی تبدیل شود؟
۱۰. علت انعقاد اتحاد سه گانه آلمان با دیگر کشورها چه بود؟ در این مورد توضیح دهید.
۱۱. در مقابل اتحاد مثلث آلمان با اتریش و ایتالیا، فرانسه به چه منظور و با کدام کشورها متحد شد؟
۱۲. اتحاد سه گانه (مثلث) بین کدام کشورها منعقد شد؟
۱۳. قرارداد ۱۹۰۷ چه قراردادی است؟ در این مورد توضیح دهید.

۱۴. اتفاق سه گانه بين کدام کشورها و با چه هدفی منعقد شد؟
۱۵. مهم ترین علل جنگ جهانی اول را برشمرد.
۱۶. جنگ جهانی اول با کدام حادثه شروع شد؟
۱۷. اندکی بعد از شروع جنگ جهانی اول کدام کشورها به متحدین و کدام به متفقین پیوستند؟
۱۸. چرا در سال ۱۹۱۷ ایالات متحده آمریکا به آلمان اعلان جنگ داد؟
۱۹. در مورد انقلاب روسیه به سوالات زیر پاسخ دهید؟
- الف. این انقلاب به چه دلیل و در چه شرایطی رخ داد؟
- ب. بلشویک ها که بودند؟
- ج. سه شعار اساسی لنین چه بود؟
- د. بلشویک ها درصدد جلب پشتیبانی چه گروههایی بودند؟
- ه. آخرین تزار روسیه چه نام داشت و پایتختش کجا بود؟
- و. لنین پس از پیروزی انقلاب چه حکومتی را روی کار آورد و چه اقداماتی انجام داد؟
۲۰. جنگ جهانی اول چگونه پایان یافت؟
۲۱. آثار و پیامدهای جنگ جهانی اول را نام ببرید.
۲۲. پیمان ورسای چه پیمانی است و در این پیمان در مورد آلمان چه تصمیمی گرفته شد؟
۲۳. پیمان های صلحی که با سایر دولت های مغلوب در جنگ جهانی اول انعقاد یافت، دربرگیرنده چه نتایجی بود؟
۲۴. نتایج مذاکرات و پیمان نامه ورسای را فهرست وار بنویسید.

پاسخ

- ✓ مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد.
- ✓ بخش هایی از خاک آلمان به فرانسه و لهستان واگذار گردید.
- ✓ آلمان ها ملزم شدند به دولت های متفق غرامت بپردازند.
- ✓ آلمان ها ملزم شدند توان نظامی خود را محدود نگه دارند.
- ✓ امپراتوری های اتریش – مجارستان و عثمانی از بین رفت.
- ✓ تغییر نقشه سیاسی اروپای شرقی
- ✓ تغییر نقشه سیاسی خاورمیانه

✓ شکل گیری کشورهای جدید

✓ تاسیس جامعه ملل

۲۵. جامعه ملل به پیشنهاد چه کسی و در کدام مذاکرات و با چه هدفی تشکیل شد؟
۲۶. در مورد تاسیس جامعه ملل توضیح دهید؟
۲۷. در مورد تلفات و خسارتهای انسانی و اقتصادی جنگ جهانی اول توضیح دهید.
۲۸. ایران در جنگ جهانی اول در چه وضعیتی بود؟
۲۹. موضع ایران در جنگ جهانی اول چه بود؟
۳۰. در جنگ جهانی اول بهانه روسیه و انگلستان از اردو کشی به ایران چه بود؟
۳۱. چرا ایران در جنگ جهانی اول با وجود بی طرفی اشغال نظامی شد؟
۳۲. قرارداد ۱۹۱۵ بین کدام دولت ها منعقد شد و موضوع آن چیست؟
۳۳. چرا عثمانی در جنگ اول غرب ایران را اشغال کرد؟
۳۴. در جنگ جهانی اول دولت موقت ملی از چه کسانی و به چه دلیل تشکیل شد؟
۳۵. سه مورد از مقاومت مردم جنوب در برابر اشغالگران در خلال جنگ جهانی اول را بنویسید.
۳۶. «نبرد جهاد» چه نبردی است؟
۳۷. آثار و نتایج جنگ جهانی اول برای ایرانیان چه بود؟
۳۸. پیروزی انقلاب ۱۹۱۷ روسیه چه نتیجه ای برای ایران داشت؟
۳۹. در مورد قرارداد ۱۹۱۹ توضیح دهید
۴۰. مخالفان قرارداد ۱۹۱۹ چه کسانی بودند و علت مخالفتشان چه بود؟
۴۱. مخالفان قرارداد ۱۹۱۹ خود را با این قرارداد چگونه نشان دادند.

پرسش های نمونه

۱. انقلاب صنعتی چه تأثیری در گسترش سیاستهای استعماری داشت؟
۲. جنبش های ملی گرایی در اروپای مرکزی چه تأثیری در بروز جنگ جهانی اول داشت؟
۳. اتحاد و اتفاق سه گانه چرا شکل گرفت؟
۴. تحلیل و قضاوت شما از مهم ترین علت بروز جنگ جهانی اول چیست؟
۵. تخیل خود را به کار گیرید و آنچه را که بر پیشینیان ما در جنگ جهانی اول گذشته است در چند سطر بیان کنید.